

Maria Antònia Oliver

Visat núm. 8
(octubre 2009)

per Teresa Usó

Maria Antònia Oliver i Cabrer (Manacor, 1946) és una de les poques traductores al català que han aprofundit, encara que sigui esporàdicament, en la teoria de la traducció i que han plasmat els seus pensaments sobre paper. Coneixem a bastament el seu vessant literari com a novel·lista i narradora, gràcies a un bon nombre d'estudis que s'han dut a terme des de diverses universitats dels Països Catalans i, també, des d'algunes de fora del nostre territori. Amb tot, la faceta de torsimany de l'escriptora sovint ha estat esmentada de passada.

Quan Maria Antònia Oliver es va introduir en el món de les lletres, l'any 1971, va veure en la traducció una tasca propera a la literatura, amb la qual obtindria uns ingressos econòmics que, si bé no serien elevats, sí que, com a mínim, li reportarien uns diners més segurs, que no pas els que li proporcionava l'escriptura de creació. D'aquesta manera, Oliver, amb l'ajut del seu marit, l'escriptor Jaume Fuster, va traduir un bon nombre d'assajos a l'espanyol. L'any 1973, l'escriptora va canviar la percepció que tenia de la traducció quan Maria Aurèlia Capmany, aleshores directora de la col·lecció «J. M.», de l'editorial Nova Terra, li va proposar de traduir *Els anys*, de Virginia Woolf, al català. Gràcies a aquest encàrrec, va gaudir per primera vegada mentre feia una traducció, sensació que va tornar a sentir en treballs posteriors. Fins a l'any 1982 va continuar traduint llibres com a mitjà de subsistència, dels quals només en va fer tres al català (*Els anys*, de Virginia Woolf, 1973; *Entre zero i vuit mil metres*, de Kurt Diemberger, 1975, i *El castell dels Càrpats*, 1978).

Igual que altres escriptores de renom, com ara Maria Àngels Anglada, Helena Valentí o Marta Pessarrodona, per esmentar-ne algunes, a la primera meitat de la dècada dels vuitanta, Maria Antònia Oliver va combinar l'escriptura amb la traducció en llengua catalana, i va centrar-se, sobretot, en els clàssics contemporanis i en la literatura juvenil. D'aquesta manera, si fem una mirada als clàssics contemporanis que han estat traduïts a la nostra llengua, trobarem obres com ara *Moby Dick*, de Herman Melville (per la qual va rebre el Premi de Traducció de la Generalitat de Catalunya l'any 1985); *Els anys*, *Orlando: una biografia*, *Les ones*, totes tres de Virginia Woolf (Oliver és qui més títols de Woolf ha traduït al català); *Palomar*, d'Italo Calvino, o *Una conxorxa d'enzes*, de John Kennedy Toole.

Quant a la literatura juvenil que ha traduït al català, també en podem destacar alguns títols rellevants, entre els quals descobrim *El castell dels Càrpats*, de Jules Verne; *Les aventures de David Balfour*, de Robert Louis Stevenson; *Les aventures de Tom Sawyer*, de Mark Twain o *Peter Pan*, de James Matthew Barrie.

Pel que fa referència al seu concepte de la traducció, Maria Antònia Oliver considera que la literalitat no és recomanable, ja que està segura que, com a traductora, mai no serà prou fidel per arribar a escriure de la mateixa manera que l'autora o l'autor original. A més, opina que traduir és traïr. D'altra banda, quan tradueix intenta evitar que el públic lector noti la seva presència i busca que l'esperit de l'obra original es trobi en el text d'arribada.

[Per saber-ne més](#)